

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Ekonomiavdelningen

Behovsprognos för bostäder inom individ- och familjeomsorg, period 2024-2033

Sammanfattning

Behovsprognosen beskriver behovet av tillkommande bostäder inom Täby kommun för socialnämndens verksamhet inom individ- och familjeomsorg. Prognosen pekar på ett behov av att årligen förse ytterligare cirka åtta hushåll med bostad under de kommande tio åren.

Prognoser innehåller alltid en viss mått av osäkerhet och individuella behov som ligger flera år fram i tid är särskilt svåra att förutse. Angivna siffror i denna rapport ska därför ses som uppskattningar och tolkas med försiktighet.

Behovsprognosen är en del av underlaget till kommunens lokalförsörjningsplanering. Ställningstagande kring hur dessa behov ska tillgodoses blir en del i den strategiska planeringen. Prognosen ska också bidra till att förtydliga för olika aktörer vilka behov av boenden som individ- och familjeomsorg förväntas ha i framtiden.

Inledning

Socialnämndens verksamhet vänder sig bland annat till personer som behöver stöd och/eller skydd i utsatta livssituationer. När en person är aktuell inom individ- och familjeomsorg innebär det i flera fall inte ett direkt ansvar att förse personen med ett boende. Det kan däremot finnas ett behov av att tillhandahålla ett boende för att målet med biståndet ska uppnås. Det gäller till exempel personer med beroendeproblematik eller ungdomar som har ett behov av boende i slutet av en vårdkedja.

I socialnämndens ansvar ingår att på strukturell nivå delta i samhällsplaneringen genom att beskriva de behov som nämndens målgrupper förväntas ha.

Om behovsprognosen

Prognosen visar på behovet av boende bland Täby kommuns invånare inom ramen för socialnämndens verksamhet inom individ- och familjeomsorg. Verksamhetens målgrupper har behov av olika typer av bostad såsom bland annat träningslägenheter, Bostad-först-boende och hyresrätter. Behovsprognosen uppdateras varje år och fungerar som underlag till bland annat kommunens planering för lokalförsörjning.

Bedömningen av behovet av boende för ensamkommande barn sker med stöd av Migrationsverkets och Länsstyrelsens prognoser. Verkets senaste prognos, som ligger till grund för denna behovsprognos, publicerades i juli 2024.¹ Där beräknas antalet ensamkommande barn till Sverige uppgå till 300 under år 2024.

Täby kommun tilldelades 0,6% av de ensamkommande barnen för mottagning under 2024. Det motsvarar en kvot om två (2) barn vilket antas kvarstå de kommande åren.

Prognoser innehåller alltid ett visst mått av osäkerhet och individuella behov som ligger flera år fram i tid är särskilt svåra att förutse. Behovet kan påverkas av en mängd faktorer som exempelvis utvecklingen i konfliktområden runt om i världen och politiska beslut både inom och utanför Sverige. Angivna behovstal i denna rapport ska därför ses som uppskattningar och tolkas med försiktighet.

Behovsprognosen är en del av underlaget till kommunens lokalförsörjningsplanering. Ställningstagande kring hur dessa behov ska tillgodoses blir en del i den strategiska planeringen. Prognosen ska också bidra till att tydliggöra för olika aktörer vilka behov av boende som individ- och familjeomsorg förväntas ha i framtiden.

¹ Migrationsverkets Verksamhets- och utgiftsprognos P3-24.

Hushåll i behov av boende

När ensamkommande barn² ansöker om asyl får barnen i enlighet med Socialtjänstlagen 2001:453 (SoL) ett tillfälligt boende i den kommun som barnet ger sig till känna för svensk myndighet (ankomstkommun). Så snart det är möjligt ska Migrationsverket anvisa en kommun som ska ta över det långsiktiga ansvaret för barnets boende och omsorg (anvisningskommun). Anvisningskommunen ansvarar för boende och stöd såväl under asyltiden som under tiden efter beviljat uppehållstillstånd.

För närvarande bedöms kommunens resurser täcka behoven av boenden för ensamkommande barn under prognosperioden.

Socialstyrelsen kartlägger hemlösheten i Sverige vart sjätte år sedan 1993. Under 2023 genomfördes en uppdaterad kartläggning som visar att över 27 000 personer befann sig i någon av de fyra hemlöshetsituationerna. Nära två av tre hemlösa vistades i någon av landets 34 kommuner med fler än 70 000 invånare.

Socialstyrelsens senaste rapport visar att uppskattningsvis 109 av Täbys 76 000 invånare inom Täby kommuns individ- och familjeomsorg kategoriserades som hemlösa enligt Socialstyrelsens definitioner. Det motsvarar en minskning med 37 personer sedan tidigare kartläggning 2017.

Majoriteten av de hemlösa bor i en av kommunen ordnad boendelösning (till exempel försökslägenhet/ socialt kontrakt/ kommunalt kontrakt) på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler.

En knapp tredjedel av de hemlösa i Täby faller under Socialstyrelsens kategori 1 – akut hemlöshet. Dessa personer är hänvisade till akutboende, härbärke, jourboende, skyddade boenden eller helt saknar boende. För dessa personer kan det vara svårt att komma vidare på ordinarie bostadsmarknad. Tabell 1 visar tillkommande hushåll i behov av ordnade platser utöver de personer som idag får hjälp.

För vissa av verksamhetens målgrupper finns inte ett direkt ansvar att förse personen med ett boende. Det kan däremot finnas ett behov av att tillhandahålla ett boende för att målet med biståndet ska uppnås. Det kan handla om till exempel personer med missbruk eller ungdomar som har ett behov av boende i slutet av en vårdkedja. Det finns även ibland behov av bostäder för att kunna erbjuda personer skydd.

² Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som sökt asyl utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare.

Personer som har mycket speciella behov av bostad och som är föremål för insatser från socialtjänsten kan då få tillgång till så kallade träningslägenheter eller Bostad först-boende.

Lägenheterna hyrs ut i andra hand, genom Täby kommuns fastighetsavdelning efter begäran från social omsorg, till personer som av olika skäl inte själva kan få och behålla en bostad. För att personer som har träningslägenheter ska kunna komma vidare i sin bostadskarriär behöver de bostäder att flytta till. Boendetid i träningslägenhet kan variera beroende på den enskildes problematik och övriga omständigheter men gäller för närvarande upp till fyra år. Det innebär att en uthyrd lägenhet vanligtvis kommer tillbaka till det uthyrningsbara beståndet igen inom fyra år.

Utifrån utvecklingen av lägenhetsbehovet bland kommunens invånare de senaste åren och med stöd i verksamhetens och myndigheters rapporter³, prognosticeras åtta tillkommande hushåll årligen vara i behov av kommunens hjälp med att ordna ett boende.

Tabell 1. Antal tillkommande hushåll i behov av boende

Antal hushåll	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Träningslägenheter	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Bostad Först	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ensamkommande barn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Genomgångslägenheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utredningslägenheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8

- Tillgodoses genom nuvarande resurser

Prognoser innehåller alltid ett viss mått av osäkerhet men i detta fall är bedömningarna särskilt osäkra beroende på yttre faktorer och politiska beslut både inom och utanför Sverige. Eftersom situationen är så pass osäker och kan komma att ändras fort behöver det finnas en beredskap för att boendebehovet med kort varsel förändras. I det fallet att villkoren för att erhålla och inneha ett boende ändras, kan prognosen komma att justeras därefter.

³ Migrationsverkets Verksamhets- och utgiftsprognos P3-24
Länsstyrelsens sammanställning av kommunal 2024
Länsstyrelsen: integration.lansstyrelsen.se/mottagande-och-etablering-av-nyanlanda